

Tisztel gyászolók!

Nézzétek... Nézzétek az ég madarait, a mezők liliomait, - erre szólít fel Jézus. (Mt 6,26) Tanítványaihoz beszél, akik ugyanolyan emberek, mint amilyenek mi vagyunk. Képesek vagyunk arra, hogy ne vegyük észre magunk körül a mindennapok csodáit. Képesek vagyunk arra, hogy bezárkózzunk, csak magunkkal törődjünk, ne vegyük észre, hogy mindennek, ami körülvesz bennünket, nem csak körvonalai és színei vannak, hanem mélyebb jelentése. Beszédes ez a sokszínű, látható, tapintható, érzékelhető világ. És mi arra teremttünk, hogy lássunk, halljunk, érzékeljünk, találjuk meg a helyünket és legyünk képesek arra, hogy értelmesen éljünk.

A mezők liliomai nem szőnek, nem fonnak, mégis Salamon sem volt úgy felöltözve legszebb pompájában, mint egy ezek közül. És akkor elhangzik a kérdés, ami ugyanakkor kijelenés is: Nem többet értek ti náluk?

Ki az ember? Mi az ember? Örök kérdés mindannyiunk számára. Mindannyian átérezzük, hogy valahonnan jöttünk és valahová megyünk. Egy összevisszaságba gabalyodott világban nem találja a helyét az ember. Szükségünk van arra, hogy újra és újra föltekintsünk az égre, megcsodáljuk a bennünket körülvevő teremtet világ szépségét. Szükségünk van arra, hogy rádöbbenjünk a gyökereinkre: van múltunk, amely közös, amely egy néppé fog bennünket össze. Voltak és kell, hogy legyenek hőseink, akik képesek voltak szembeszállni legyőzhetetlennek látszó hatalommal is, miként Toldi legyőzte a cseh bajnokot... Az ember nem önmagában létezik, és nem önmagáért él.

Nézzétek a mezők liliomait, nézzétek az ég madarait...

Kell, hogy tudjunk látni. Nézni. Csodálkozni. Kell, hogy ne csak látásunk legyen, hanem belátásunk is: ebben a világban mindennek és mindenkinek megvan a maga helye. És kell, hogy legyenek emberek, akik fölnyitják a szemünket, vagy megtisztítják gyengülő emlékezetünket. Kell, hogy legyenek, akik a szó legigazibb értelmében helyre tesznek minket. Kell, hogy föltegyék a kérdést, miként Madách is föltette: E szűk határu lét-e mindenem?

Jézus példázatokban beszélt, aki fölhívta tanítványainak a figyelmét arra, hogy mindennek, ami körülvesz bennünket, mélyebb, mögöttes jelentése van. Ady mondja ki a következőt, gyötrődései közepette: „Az Isten van valamiként minden gondolatnak alján.” (Az Isten balján)

„A csillagok járásának te adtál törvényt” – mondja a zsoltáros. (148.zs.) Van fölöttünk Úr, aki megteremtette ennek a világnak a rendjét, s aki belehelyezte ebbe a jól elrendezett világba az embert, hogy művelje azt.

Az ember képes arra, hogy felborítsa a rendet. Képes arra, hogy magát tegye meg mindenek mértékének. A pillanatnyi érdekek – legyenek akár gazdasági, akár politikai érdekek – képesek felülírni a teremtetett világ rendjét. Ennek a következménye pedig nem más, mint az elembertelenedés, az önzés, a pusztulás, a pusztítás. S közben megfeledkezünk arról, hogy többségi szavazással a teremtetett világ rendjét megváltoztatni nem tudjuk. S ha erre teszünk kísérletet, önpusztító, öngyilkos társadalmat hozunk létre.

Szükség volt és szükség van mindig olyan prófétákra, mint Jankovics Marcell, akik bátran ki merik mondani a figyelmeztető, prófétai szót: Nézzétek...

Ma búcsút veszünk egy zseniális művésztől, egy hozzátartozótól, egy jó barátától, - búcsút veszünk egy olyan embertől, aki tisztában volt azzal, hogy gyökerek nélkül létezni nem lehet. Egy olyan embertől veszünk búcsút, aki számára természetes kincs volt a magyarság, és az a kultúra, amelynek legfontosabb tartó pillére a Biblia volt. Ő tudta, hogy nem mindegy, milyen szellemi-lelki táplálékot kap az ember kisgyermek korától. Tudta jól, meggyőződése volt, hogy a kultúra nem öncél, hanem lényeges eleme az emberi létezésnek. És tisztában volt azzal, hogy minden, ami körülvesz bennünket, mélyebb jelentést hordoz, az életről, a létezésről beszél. Az emberi életről, amelyhez bár hozzátartozik a halál, mégis van értelme, ha tudunk figyelni egymásra, ha nem tagadjuk meg a múltunkat, nem tagadjuk meg a gyökereinket, ha nem tagadjuk meg magyarságunkat és kereszténységünket.

Titok az élet és titok a halál. A hívő ember számára is elsötétedik a világ, amikor szembe találja magát a halál tényével. A magát nem hívőnek mondó számára is élesen megfogalmazódik ilyenkor a kérdés: E szűkhatárú lét-e mindenem?

Keresztény hitem szerint a mezők liliomai és az ég madarai a Teremtőről beszélnek, aki nem azért teremtette meg az embert, hogy küzdelmeinek végén a semmi várja. Mindannyian az életre születünk. A Teljességre vágyunk. Ha megharcoltuk a jó harcot, és végigfutottuk a pályát, akkor célba értünk. (2Tim 4,7)

Jankovics Marcell életéből nem hiányzott a küzdelem. Ő maga is küzdő volt. Küzdött a jobbért, a szebbért. Egész életműve erről beszél.

Keresztury Dezső írja egyik versének utolsó szakaszában:

**Sokszor éreztem, vége van,
megölnek, elvesztem magam,
s mindig túléltem.**

**Sokszor éreztem, eltünök,
s a Nap mindújra kisütött,
valaki lenyúlt értem.**

**S mindig úr lett a vadakon
valami nagyobb hatalom,
s elfértem tenyerében.**

(Valaki tenyerében)

**Hiszem, Marci, hogy Veled is így van. S remélem, velünk is így lesz.
Mindannyiunkkal, akik fel tudunk nézni a csillagos égre.
Mindannyiunkkal, akik rá tudunk csodálkozni a nem-ember alkotta világ
csodáira, az ég madaraira, a mezők liliomaira. Köszönjük, hogy nézni
tanítottál minket. S adja Isten, hogy mindannyian tudjunk majd látni.**